

Nr 227.

Av herr **Holmgren**, om förstärkt anslag till karolinska institutets bibliotek.

Kungl. Maj:t föreslår i statsverkspropositionen nedsättning för budgetåret 1932—1933 av det till universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund utgående extra anslaget med 10 000 kronor för vardera och nedsättning med 2 000 kronor i det till karolinska institutets bibliotek utgående extra anslaget.

Då hela det utgående anslaget till Uppsala universitetsbibliotek är (efter avdraget) 165 300 kronor, till Lunds bibliotek 136 625 kronor och till karolinska institutets bibliotek 23 000, blir avdraget i procent av det anslag, som föreslås utgå, för Uppsala 6 %, för Lund 7 % och för karolinska institutet 8,5 %. Allt i runda tal. Avdraget kan således vid första betraktandet sägas vara ganska rättvis avvägt. I själva verket drabbar dock indragningen karolinska institutets bibliotek mycket hårdare än universitetsbiblioteken på grund av, att karolinska institutets biblioteksanslag i betydligt högre grad än universitetsbibliotekens konsumeras av tidskriftsprenumeration och fortsättningsverk, som man icke utan stor skada och risk kan avbeställa, under det att nästan ingenting finns för bokinköp och jämförelsevis litet går åt för bokinbindning, vilka båda utgiftsposter naturligtvis lättare kunna tillfälligtvis begränsas. Detta sammanhänger med, att karolinska institutet har ett i förhållande till högskolans omfattning och betydliga vetenskapliga verksamhet mycket litet biblioteksanslag.

Ett universitets eller en högskolas behov av biblioteksanslag är naturligtvis icke alldeles proportionellt till antalet lärare och studenter, men står dock otvivelaktigt i ett visst förhållande till dessa faktorer. Jämför man lärareantalet vid universiteten och karolinska institutet, finner man, att Uppsala universitet har 176 vetenskapliga lärare, Lunds universitet 159 och karolinska institutet 83. Det sistnämnda har alltså ungefär hälften så många vetenskapsmän anställda som vardera av universiteten, men biblioteksanslaget är ungefär sjättedelen av Lunds och sjundedelen av Uppsalas. Studentantalet var hösterminen 1931 i Uppsala 3 122, i Lund 2 429 och vid karolinska institutet 785, således vid den medicinska högskolan fjärdedelen av studentantalet i Uppsala och tredjedelen av antalet i Lund, alltså även vid jämförelse mellan biblioteksanslag och studentantal en disproportion till karolinska institutets nackdel. Biblioteksledningen i Upp-

sala och Lund har enligt statsverkspropositionen förklarat sig i nödfall kunna reda sig ett år med det nedsatta anslaget. Karolinska institutets biblioteksledning har mig veterligen icke tillfrågats och skulle säkerligen icke ha kunnat svara på samma sätt. Bilagda P. M. avfattad av kungl. vetenskapsakademiens bibliotekarie, fil. dr Arne Holmberg, tillika karolinska institutets bibliotekarie, klagör anledningen. Det framgår av hans P. M., att även om karolinska instiutet icke köpte en enda bok under kommande budgetår, skulle ändock en betydlig brist uppkomma, såvida man ej avbryter tidskriftsprenumerationen i stor utsträckning. Att avbryta en tidskriftsserie betyder risken, att luckan sedermera icke kan fyllas, varigenom seriens ekonomiska värde blir väsentligt minskat. Därtill kommer en ännu viktigare omständighet. Var och en, som känner till forskningsarbete inom medicinen eller naturvetenskaperna över huvud taget, vet, att alla nya rön, som göras, bekantgöras i form av uppsatser i den internationella fackpressen. Vetenskapligt arbete utan att ta hänsyn till de samtidiga framstegen på andra håll i världen i samma ämne är till stor del bortkastat arbete. Facktidskrifterna äro sålunda oundgängliga för all vetenskaplig forskning. Vid karolinska institutet bedrivs ett mycket betydande vetenskapligt arbete. Jag påminner i detta hänseende endast om, att av institutets professorer utgivas 8 internationella tidskrifter, tryckta på franska, engelska och tyska, nämligen *Acta medica Scandinavica*, *Acta chirurgica Scandinavica*, *Acta oto-laryngologica*, *Acta obstetricia et gynecologica Scandinavica*, *Acta pædiatrica*, *Acta dermato-venereologica*, *Acta radiologica* och *Acta ortopedica* samt som den 9:de i ordningen *Nordisk medicinsk tidskrift*, som är en interskandinavisk tidskrift.

Den medicinska forskningen är av den största betydelse för mänskligheten. Vi ha den att tacka för alla de lysande framsteg i sjukdomsbehandling och sjukdomars botande, som i en lång rad följt efter varandra under den sista mansåldern. Att försvåra denna forskning vid vår största medicinska högskola genom att minska ett förut knappt anslag till biblioteket, synes mig, även med hänsyn till det nuvarande ekonomiska läget, icke lyckligt. För min del måste jag i stället anse, att anslaget bör sättas så, att de tidskrifter, som biblioteket för närvarande håller, kunna fortsättas. Biblioteket håller för närvarande 642 medicinska tidskrifter (av vilka 370 erhållas genom bytesförbindelse), nästan alla utländska. Genom den svenska valutans fall i september 1931 ha de flesta av dessa tidskrifter fördyrats. Av de 25 000 kronor, som biblioteket under innevarande budgetår har i anslag, beräknades, som framgår av bilagda P. M., 16 000 kronor åtgå för löpande prenumeration på tidskrifter från de länder, gentemot vilka vår valuta är 30—40 % deprecierad. Skall man icke till stor skada för karolinska institutets arbete behöva avbeställa en mängd av dessa, kräves sålunda icke blott bibehållande av anslaget vid dess nuvarande storlek utan höjande av detsamma med 30 % av de 16 000 kronor, som förut

räckte till tidskriftsprenumeration. Detta gör 4 800 kronor för budgetåret 32—33. Härtill kommer stegringen i priserna under de tre sista kvartalen av innevarande budgetår, vilket efter samma beräkningsgrund gör 3 600 kronor. Skulle biblioteket bibehållas i samma ekonomiska ställning som föregående budgetår, borde det extra anslaget således icke sänkas med 2 000 kronor, men höjas med $4\,800 + 3\,600 = 8\,400$ kronor.

Den enda del av biblioteksanslaget, som utan skada för institutets arbete kan reduceras, är den som hittills förbrukats till inbindning. Om man inställde all bindning under budgetåret 1932—33, skulle därmed för tillfället kunna inbesparas 4 500 kronor. Drar man detta från 8 400 återstår 3 900. Institutets bibliotek behöver sålunda oundgängligen ett extra anslag av $15\,000 + 3\,900 = 18\,900$ för nästa budgetår.

På grund av vad som anförts och med hänsyn till bifogad P. M. får jag sålunda vördsamt föreslå,

att riksdagen med avslag å Kungl. Maj:ts förslag beslutar att för biblioteket vid karolinska institutet för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 18 900 kronor.

Stockholm den 22 januari 1932.

Israel Holmgren.

Bilaga.

PROMEMORIA ANGÅENDE KAROLINSKA INSTITUTETS BIBLIOTEKS ANSLAGSBEHOV UNDER BUDGETÅRET 1932/1933.

Av det under budgetåret 1931/1932 utgående anslaget — ordinarie anslag 10 000 kronor, extra anslag 15 000 kronor, summa 25 000 kronor — beräknas omkring 4 500 kronor vara erforderliga för inbindning och inköp av bindmaterial, 1 200 kronor för katalogiseringsbiträde enligt av riksdagen lämnat medgivande samt omkring 1 300 kronor för skrivmaterial och expenser (telefon, elektriskt ljus, städning m. m.). Av återstående omkring 18 000 kronor hava omkring 16 000 kronor beräknats för prenumeration å tidskrifter och inköp av fortsättningsverk från de länder, vilkas valuta sedan september 1931, således efter anslagets beräknande och beviljande, i förhållande till den svenska stigit med 30 till 40 procent (tyska marken nu cirka 125 kronor i stället för 88—90 kronor). Om icke genomgripande reduktioner företagas inom tidskriftsbeståndet eller en mängd fortsättningsverk i övrigt avbeställas, måste på denna post rent automatiskt uppstå ett deficit på omkring 5 000 eller 6 000 kronor för år räknat. Då nu bibliotekets extra ordinarie anslag föreslås sänkt med 2 000 kronor under nästa budgetår, måste under detsamma uppstå en brist på 7 000 eller 8 000 kronor, vartill kommer att bibliotekets skuldsättning genom valutakrisens inverkan på innevarande budgetårs utgifter automatiskt kommer att ökas med bortåt

3 000 kronor. För att bereda biblioteket medel, likvärdiga med det av 1931 års riksdag beviljade anslaget, som dock var alldeles otillräckligt för erforderliga nyinköp, skulle alltså bibliotekets anslag under budgetåret 1932/33 behöva förstärkas med 10 000 eller 11 000 kronor utöver det i årets statsverksproposition äskade beloppet. Då bibliotekets inbindnings- och driftskostnader redan förut måst nedbringas till det minsta möjliga, kunna besparingar, tillräckliga för att få budgeten att gå ihop, icke göras på annat sätt än genom indragning av tidskrifter och fortsättningsarbeten i en sådan omfattning, att det vid institutet bedrivna forskningsarbetet i hög grad skulle försvaras därigenom.